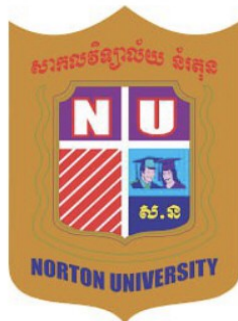

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាកលវិទ្យាល័យន័រតុន

Norton University

ដេប៉ាតឺម៉ង់ :law

មុខវិជ្ជា : ខេមរវិទ្យា

កិច្ចការស្រាវជ្រាវ

សិក្សាអក្សរសិល្ប៍ខ្មែររឿង : សូផាត

បង្រៀននិងណែនាំដោយសាស្ត្រាចារ្យ : បណ្ឌិត ស៊ី ឈុំឡុង

រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ : ឈុន លីណា

ក្រុម : A1 ឆ្នាំទី : 1

អត្តលេខ: B20230018

ឆ្នាំសិក្សា ២០២២-២០២៣

បញ្ជីរឿង

I . ប្រភពរឿង.....	1
II. អ្នកនិពន្ធ.....	2
ក. ជីវប្រវត្តិ.....	2
ខ. ស្នាដៃនិងជីវភាពអ្នកនិពន្ធ.....	3
គ. ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ.....	3
III. ទិដ្ឋភាពទំនាក់ទំនងរឿង.....	4
ក. សង្ខេបរឿង.....	4
ខ. តួអង្គសំខាន់ៗ.....	5
IV. វិភាគអត្ថន័យ.....	6
១. ប្រធានរឿង.....	6
២. មូលបញ្ហារឿង.....	7
៣. ឧត្តមគតិរឿង.....	7
៤. អត្ថន័យទូទៅ.....	8
៥. បញ្ហាផ្សេងៗ.....	9
ក. បញ្ហាវប្បធម៌.....	9
ខ. បញ្ហាសង្គមធម៌.....	10
៦. បញ្ហាវិភាគតួអង្គ.....	10
V. វិភាគអត្ថរូប.....	11
១. រចនាវិធី.....	11
២. រចនាវិធី.....	12
៣. សន្ទេហវិធី.....	12
៤. ឧបមាណវិធី.....	13
៥. វណ្ណនាវិធី.....	13
៦. សំរាទវិធី.....	14
៧. ឯកវាទវិធី.....	14
៨. វឌ្ឍមានវិធី.....	15
៩. វិធីបង្ហាញតួអង្គ.....	15
១០. វិធីបញ្ចប់រឿង.....	16
VI. វិភាគអត្ថរស.....	17
១. ប្រលោមរស.....	17
២. កុសលរស.....	18
៣. សោភ័ណរស.....	18
៤. តិចរស.....	19
VII. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន.....	20

I. ប្រភពរឿង

រឿងសូផាត អ្នកនិពន្ធ រីម គឺន បានតាក់តែងឡើងតាំងពីឆ្នាំ ១៩៣៨ ប៉ុន្តែពុំបានបោះពុម្ពផ្សាយភ្លាមទេ។ សេចក្តីលំបាកក្នុងផ្សាយ រឿងដោយសារពេលនោះពុំទាន់សម្បូររោងពុម្ពនៅឡើយក្នុងប្រទេសយើង ។ លុះមកដល់គ.ស១៩៤២ រឿងនេះក៏បានផ្សាយចេញដូចបំណង របស់អ្នកនិពន្ធ ។ កាលនោះលោករីម គឺន បានសុំជំនួយជាប្រាក់ខ្លះពី សមាគមសិស្សចាស់នៃអនុវិទ្យាល័យ វិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិដើម្បីយក មកបោះពុម្ពរឿងសូផាតនៅរោងពុម្ពច្រើនឡឹង(ព្រែនគរ) ដែលមានចំនួន ២០០០ច្បាប់ ។ ដោយមានការនិយមខ្លាំង ពីអ្នកអាននៅប្រទេសយើង ទើបសៀវភៅនេះលក់ដាច់បំផុត ។ លុះមកដល់គ.ស១៩៥០ រឿងនេះ បានបញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីសិក្សាបឋមភូមិនិងបានបោះពុម្ពលើកទី២ ហើយ ភ្ល មៗនោះក៏មានការបោះពុម្ពលើកទី៣ ទី៤រហូតដល់គ.ស១៩៥៨ ទើបរឿងនេះទទួលការនិយមជាខ្លាំងក្នុងមជ្ឈដ្ឋានអ្នកសិក្សាទូទៅ ។ រឿងសូផាតជាប្រភេទអក្សរសិល្ប៍ទំនើបបែបខេមរនិយមដែលទាក់ទងនឹងស្នេហាបានចាប់បដិសន្ធិឡើងដំបូងបង្អស់ក្នុងដំណាក់កាលទី២នៃសម័យអាណានិគមនិយមបារាំង។ នៅសម័យនោះយើងសង្កេតឃើញថាការនិពន្ធចែកចេញជាពីរប្រភេទទៅតាមដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នាគឺ

+ ដំណាក់កាលទី១ នៅដើមសតវត្សទី២០រហូតដល់ ១៩៣០អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរ មិនស្គាល់ការផ្លាស់ប្តូរអ្វីធំដុំទេ។ កវីទទួលការអប់រំសិក្សាតាមបែបប្រពៃណី។ ការនិពន្ធអត្ថបទអក្សរ សិល្ប៍ភាគច្រើនតាក់តែងជា ពាក្យកាព្យមានបទពាក្យ៧បទពាក្យ៨ជាដើម។ ទាំងនេះ គឺជាបទកាព្យ ដែលកវី និពន្ធយើងទើបនឹងបង្កើតនៅរវាងសតវត្សទី ១៩មុននេះ។ រឿង ល្បែងជាពាក្យកាព្យបានវិវត្តហើយមានជីវិត រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៥០។ ប្រភេទអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍រឿងល្បែងបានរត់បាត់បន្តិចម្តងៗហើយលេច រូបរាងអត្ថបទប្រភេទថ្មីមួយទៀតដែលសរសេរជា ពាក្យរាយឱ្យឈ្មោះថា "ប្រលោមលោក" ។

+ ដំណាក់កាលទី ២ សម័យអាណាព្យាបាលបារាំងដំណាក់កាលទី២ នេះ ជាដំណាក់កាល នៃការចាប់បដិសន្ធិនៃអក្សរសិល្ប៍ទំនើបនៅកំឡុងឆ្នាំ ១៩៣៨ដែលផ្តើមដំបូងដោយរឿងសូផាត ដែលជាស្នាដៃដំបូងរបស់អ្នក និពន្ធរីម គឺននេះឯង ។

II. អ្នកនិពន្ធ

ក. ជីវប្រវត្តិ

លោករីម គឺន ជាអ្នកនិពន្ធម្នាក់ក្នុងសម័យអក្សរសាស្ត្របច្ចុប្បន្ននា សតវត្សទី ២០។ លោករីម គឺន កើតនៅថ្ងៃទី០៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩១១ នៅបាក់ទូក សង្កាត់លេខ៥នៃក្រុងភ្នំពេញ។ បិតាមាននាទីចុងក្រោយមុនចូលនិវត្តន៍ជាចៅហ្វាយខេត្តកំពង់ស្ពឺនាមគឺមាតានាមរសា។ នៅជា កុមារលោកមានឈ្មោះ "ពន្លក" បានរៀនសូត្រដំបូងនៅវត្តស្វាយដង្គំក្នុងសំណាក់លោកគ្រូសាំងជាមា។ កុមារពន្លកបានរៀនអានសាស្ត្រាច្បាប់សាស្ត្រារឿងជាច្រើន។ ក្នុងជីវភាពនៅវត្តកុមារពន្លកបានក្រេបរសជាតិពុទ្ធសាសនានិងស្គាល់ជីវភាពនៅវត្តបានច្បាស់លាស់។ ដល់អាយុ១០ឆ្នាំបានទៅចុះឈ្មោះចូលរៀននៅសាលាដែលបារាំងបានបង្កើត។ កុមារពន្លកបានផ្លាស់ឈ្មោះជាកាំងហើយបានចូលរៀនថ្នាក់កុមារដ្ឋានៅសា លាខូដាដឺឡាគ្រេ។ តែក្រោយមកដោយមេឃុំសរសេរឈ្មោះខុសថា គឺម កាំងប្រែក្លាយទៅជា រីម គឺន ទៅវិញ។ រីមគឺនបានរៀនចប់នៅសាលាខូ ដាដឺឡាគ្រេហើយបានប្រឡងចូលរៀននៅអនុវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ នៅឆ្នាំ ១៩២៥។ កាលបើបញ្ចប់ការសិក្សានៅថ្នាក់ទី៤ហើយ លោករីម គឺនបាន ចូលធ្វើជាគ្រូបង្រៀនជាដំបូងនៅខេត្តបាត់ដំបង។ មួយឆ្នាំក្រោយមក លោកបានផ្លាស់មកក្រុងភ្នំពេញវិញ។ លោកបានរៀបការជាមួយកូនសី ចៅក្រមស្រី ន នាមនាងសិនហៅស៊ីមននៅថ្ងៃពុធទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៣៥ ។

ក្នុងខែកញ្ញាឆ្នាំ១៩៣៤ លោកមានគូនាទីជាអនុរក្សនៅអនុវិទ្យាល័យ ស៊ីសុវត្ថិ។ បន្ទាប់មកបានបង្រៀននៅសាលាចាក់អង្រែ។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៧បានផ្លាស់មកភ្នំពេញបានបង្រៀននៅសាលាគរុវិជ្ជា។ លោកក៏ បានធ្លាប់

បង្រៀនភាសាខ្មែរនៅសាលានាយទាហានដេកាដឆ្នាំ១៩៥៥- ៥៦ និងសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល ឆ្នាំ១៩៥៧ ។
ឆ្នាំ១៩៥៥ លោកបានធ្វើជាប្រធានសមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរ ។

-លោករឹម គឺន បានទទួលអនិច្ចកម្មនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៥៩ ពីធីឈាបនកិច្ច សព្វបានប្រព្រឹត្តទៅ
យ៉ាងឧទ្ធរាននៅថ្ងៃទី ៣១ខែមករា នៅឈាបនដ្ឋានវត្តឧណ្ណាលោមក្រោមអធិបតីភាព លោកចៅ សេង រដ្ឋ
លេខាធិការក្រសួងអប់រំជាតិនិងលោកហ៊ែល សុំជាជាប្រធានសមាគម អ្នកនិពន្ធខ្មែរ ។

ខ. ស្នាដៃនិងជីវភាពអ្នកនិពន្ធ

ដោយបានរៀនមើលរៀនស្តាប់សង្កេតពិចារណាជ្រើសរើសនិង រៀនសរសេរបានបណ្តុះ ចំណេះដឹង
ផ្ទាល់ខ្លួនលោកជាមួយសៀវភៅ បរទេសពិសេសសៀវភៅបារាំង។ លោកមាននិស្ស័យក្នុងសំណេរតាំងពី អាយុ
ជិត១៨ឆ្នាំ នៅពេលចូលរៀនអនុវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិក្នុងឆ្នាំ១៩៥២- ១៩៣០ ។អនុវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិជា
“អនុវិទ្យាល័យឥណ្ឌូចិន” សម្បូរសិស្ស យួនមិនចាញ់សិស្សខ្មែរទេ។ ពិតមែនតែពេលនោះប្រទេសយួនស្ថិតនៅ
ក្រោមនឹមអាណានិគមនិយមបារាំងក៏ដោយក៏ប្រទេសគេមានអ្នកនិពន្ធ ច្រើនហើយសៀវភៅបោះពុម្ពផ្សាយ
ទៀតក៏មានមិនតិចដែរ។ នៅតាមផ្លូវ ប្រជុំជនក្នុងរាជធានី សៀវភៅចិន យួនមានលក់ពាសពេញ។ ដោយពុំ
អាចទ្រាំខុសជាតិគេទៅទៀតបានយុវសិស្សរឹមគឺនក៏បាត់សរសេរ បន្តិច ម្តងៗពីទេសភាពខ្លះៗពី
មនោសញ្ចេតនាពាក្យកាព្យហើយតែងតែយក មកអានធ្វើជាបទនៅពេលចេញលេងឬនៅពេលយប់។ ជំនក់
ចិត្តក្នុងសំណេរបណ្តោយឱ្យការសិក្សាទូទៅបន្ថយល្បឿន។ មិត្តភក្តិលោកតែងតែចំអកឱ្យដាក់លោក
ថា“ប៉ូអែត”។ លោករឹមគឺមានគំនិត ចង់ប្រែរឿងរបស់ “ម៉ូលីយែរ” ។ ទោះបីមានការចំអកយ៉ាងណាក៏លោកពុំ
ខឹងតែផ្ទុយទៅវិញចិត្តជំនក់ក្នុងសំណេរបានដុតរោលលោកយ៉ាង ខ្លាំង ក្លា។ លោកល្បងយករឿង “ចៅ
បាយក្ត្រាង” មករចនាសាជាថ្មីពេលនៅ រៀនឆ្នាំទី៣លោកបានយកស្នាដៃនោះទៅបង្ហាញសាស្ត្រាចារ្យខាង
ភាសា ខ្មែរបស់លោកព្រមទាំងបានទទួលសេចក្តីសរសើរយ៉ាងរំភើបទៀតផង ។

មុនពេលចេញធ្វើការក្រុមប្រឹក្សាសុខភាពបានតម្រូវឱ្យលោកចូលព្យាបាលក្នុងមន្ទីរពេទ្យ។ ពេលនោះលោក
ចាប់ផ្តើមសរសេររឿង “សេនាកម្សត់” បានមួយផ្នែក។ លុះដល់ឆ្នាំ១៩៥១ ទើបសរសេរបញ្ចប់ ដោយមានការ
កែប្រែឆ្ងាយពីគំនិតដើម។ នៅបាត់ដំបងលោកបានចង់បង្កើត“ឡាវីឬមនុស្សកំណាញ់” របៀបខ្មែរហើយក៏
បានសម្រេច ។នៅភ្នំពេញក្រោយពីនិពន្ធ “រឿងខ្ញុំ” មកលោកបានសរសេររឿង “ឱ្យស្គាល់” ជាពាក្យកាព្យ។ នៅ
ដំណាច់ឆ្នាំសិក្សា១៩៣៣-៣៤សិស្ស សាលាចេះរៀបចំលេងល្ខោនជាលើកដំបូងបំផុតដើម្បីទុកជាអនុស្សាវរី
យ៍មុនពេលចាកចេញពីអនុវិទ្យាល័យ។ លោកបានសរសេររឿង“កូនអ្នក កាប់អុស” ជាពាក្យកាព្យដើម្បីយក
ទៅសម្តែង។ ក្រោយពីពិភាក្សាជាមួយ មិត្តភក្តិខ្លះមក និងដោយយល់ពីអត្ថប្រយោជន៍របស់ភាសាសម្រាយ
លោកបានសរសេររឿងខ្លីៗដែលថ្ងៃក្រោយមកបានមហាជនពេញនិយម តាមរយៈសំឡេងវិទ្យុកម្ពុជា និងតាម
ទស្សនាវដ្តីត្រីថ្ងៃសៅរ៍។ នៅគ.ស១៩៣៧ លោកបានសរសេររឿងល្ខោនមួយឈ្មោះ “មនុស្សគមទាំង ៤”
ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់សមាគមសិស្សចាស់និងមិត្ត អនុវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិ
សម្រាប់យកទៅលេងល្ខោន។

នៅគ.ស១៩៣៨លោកបានចាប់សរសេររឿងសូផាតតាមសេចក្តី ស្នើសុំរបស់អ្នកនិពន្ធដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
បានអនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ព។ ដោយខ្វះប្រាក់ក្នុងថ្ងៃនោះលោកជាសមាជិកនៃសមាគមសិស្សចាស់ និង មិត្ត
អនុវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិលោកបានខ្ចីប្រាក់ពីហិបសមាគម ដើម្បីបោះពុម្ពរឿងសូផាត ។ នៅ
ខែមករាឆ្នាំ១៩៤២ រឿងសូផាតត្រូវ បានបោះពុម្ពចំនួន២០០០ច្បាប់។ ជាប្រលោមលោកលើកទី១ដែល បាន
អង្រួនស្មារតីអ្នកអានពេញទាំងផ្ទៃប្រទេស។ គាត់បានចំណេញនិងបានទទួលគ្រឿងតស៊ូរយសមុនីសារភណ្ឌ
ដល់អ្នកនិពន្ធ។តមកទៀត លោកបាននិពន្ធរឿង “នាងសមណៈ” ក្នុងឆ្នាំ១៩៤៣។ ក្រៅពីនេះលោក បានប្រែ
រឿងមួយឈ្មោះ “អ្នកត្រកូលខ្ពស់ម្ចាស់ជាអ្នកក្រ”។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៤៤-៤៥ លោកបានតែងរឿងល្ខោនមួយតាម
លំនាំលោកម៉ូលីយែរគឺ រឿង “អ្នកកុម្មីរ មន្ត្រីកិត្តិយស” ដែលសិស្សសាលាគុវិជ្ជាបានយកទៅសម្តែងក្នុង
ឱកាសបុណ្យកបិសម្ភង្គ។ ឯរឿងល្ខោនឯទៀតដែលលោកនិពន្ធគឺ “ថ្ងាងផ្ទះឆ្ងាយ, ក្បាលខ្ញុំទំពែកទេ, កម្លោះ
អាយុ៥០ឆ្នាំ”។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៤៦ ក្នុងឱកាសបោះឆ្នោតតំណាងរាស្ត្រជ្រើសរើសរដ្ឋសភាទី១ លោកបាន សរសេរ
រឿងមួយដើម្បីយកទៅសម្តែងក្នុងការឃោសនាគណបក្សប្រជាជន បតេយ្យគឺរឿង“គុណវុណ្ណ”។ មួយទៀតគឺ
រឿង “វិស្សមកាល” បានសរសេរនិងសម្តែងឡើងនៅក្នុងរាត្រីសមោសរ ដើម្បីជួយសង្គម និស្សិតខ្មែរ ក្នុង

ឆ្នាំ១៩៤៧រឿង "ចិត្តចងចាំ" បានត្រូវសរសេរនិងយកទៅសម្តែងក្នុង រាត្រីសមោសរមួយហើយបានប្រលង ជាប់លេខ១, រឿង"ប្លង់តុងងាក" របស់ញឹកនូវត្រូវបានជាប់លេខ២។ រឿង "វិស្សមកាល" របស់លោកជាប់ លេខ៣។ នៅឆ្នាំ១៩៤៨ លោកបានសរសេររឿងមួយទៀតឈ្មោះ"លួច ស្រឡាញ់លួចកើតទុក្ខ" បានត្រូវ សាលាគរុវិជ្ជាយកទៅសម្តែងម្តងហើយ នៅឆ្នាំ១៩៥៦ សមាគមអ្នកនិពន្ធខ្មែរបានយកទៅសម្តែង នៅ ក្បាលថ្នល់ តាខ្មៅនិងនៅភ្នំពេញ ។នៅឆ្នាំ១៩៤៩ លោកបានសរសេររួចជាស្រេចរឿង "ក្លាហាន" បោះពុម្ពនៅ ឆ្នាំ១៩៥៣។ រឿង "ស្រីកំព្រា" បោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ ១៩៥១។ នៅឆ្នាំ១៩៥០ រឿង"ទីងមមីង" បានសរសេររួច បោះពុម្ពរួច នៅឆ្នាំ១៩៥៣ ។ រឿង "រាជកុមារ" បានសរសេររួចដែរតែពុំបានបោះពុម្ព។ ឆ្នាំ១៩៥១កន្លងទៅ លោកបាននិពន្ធរឿង "រតននារី"។ ឆ្នាំ១៩៥២ និពន្ធរឿង "មើលព្រះចន្ទ" រឿង "សមាភារី" និងរឿង "ពល វង្ស"។ ក្រៅពី នេះលោកបានសរសេររឿងជាច្រើនទៀតដែលបានបាត់បង់ទៅហើយ។ ផ្នែករឿងប្រែលោកបាន យករឿង "ឡឺស៊ីត និងរឿង "គ្មានគ្រួសារ" របស់ លោកគីរីជា(Corneille) និងហិចទ័រម៉ាឡូត (Hector Malot) លោកបាន ប្រែរឿង"សមាភារី" ជាភាសាបារាំងដែល "បាវេ" បានសន្យាថាយកទៅ បោះពុម្ពនៅ ប្រទេសរ៉ាតែមកដល់សព្វថ្ងៃនេះរឿងនេះនៅតែមិនទាន់បោះ ពុម្ពផ្សាយនៅឡើយ។ លោកមិនត្រឹមតែយកចិត្ត ទុកដាក់លើសំណេរទេសមាគមណាក៏ដោយឱ្យតែទាក់ទងនឹងការពង្រីកអក្សរសាស្ត្រជាតិ លោករឹម គឺនចូលរួម ជានិច្ចដូចជាសមាគមមិត្តសាលាបាលី សមាគមអ្នក និពន្ធខ្មែរជាដើម ។

គ. ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ

រឿងសូផាតត្រូវបានចាប់បដិសន្ធិឡើងនៅសម័យអាណានិគម និយមបារាំង។ នៅសម័យនោះយើង សង្កេតឃើញមានព្រឹត្តិការណ៍មួយ ចំនួនដែលទាក់ទងនឹងការដាក់អាណានិគមមកលើកម្ពុជាគឺ - សន្ធិសញ្ញា ថ្ងៃទី១១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៨៦៣ សន្ធិសញ្ញានេះបានបើកឱ្យ បារាំងមកតាំងអាណាព្យាបាលលើប្រទេសខ្មែរ ជាលើកដំបូង (ព្រះបាទ នរោត្តមធ្វើសន្ធិសញ្ញាជាមួយបារាំង)។

- ព្រះបាទនរោត្តមបានធ្វើសន្ធិសញ្ញាសម្ងាត់ជាមួយព្រះចៅសៀម ចុះថ្ងៃ ទី០១ខែធ្នូ ១៨៦៣ ដោយ ទទួលស្គាល់ថាប្រទេសកម្ពុជាជាសមន្តរដ្ឋ របស់សៀមដដែលនិងដោយព្រមលះបង់ឱ្យសៀមនូវខេត្ត បាត់ដំបង អង្គរ ស៊ីសុផុន កំពង់ស្វាយនិងពោធិសត្វ ។
- អនុសញ្ញាថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៨៨៤ ដើម្បីដកហូតអំណាច ទាំងស្រុងរបស់ព្រះបាទនរោត្តម (អនុសញ្ញានេះនាំឱ្យមានប្រតិកម្មយ៉ាង ខ្លាំងពីសំណាក់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ តែបារាំងយល់ថាព្រះបាទ នរោត្តមជាអ្នក ដឹកនាំចលនាប្រឆាំងបារាំង)។
- ព្រះបាទនរោត្តមទ្រង់សោយទីវង្គតនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសាឆ្នាំ១៩០៤។
- ក្រុមប្រឹក្សារាជបល្ល័ង្កបានសម្រេចជ្រើសរើសព្រះមហាឧបរាជស៊ីសុវត្ថិ ឱ្យឡើងសោយរាជ្យនៅ ឆ្នាំ១៩០៤។ អនុវិទ្យាល័យស៊ីសុវត្ថិត្រូវបាន បង្កើតនៅឆ្នាំ១៩០៤នោះដែរ។
- សន្ធិសញ្ញាថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៧ រាជរដ្ឋាភិបាលសៀមបាន ប្រគល់ឱ្យបារាំងវិញនូវ ខេត្តបាត់ដំបង សៀមរាបនិងស៊ីសុផុន ។ - តាមរាជបញ្ញត្តិនាថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩១២ ឪពុក ម្តាយត្រូវបញ្ជូន កូនប្រុសស្រីទៅសាលារៀនបើពុំដូច្នេះត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មយ៉ាងទម្ងន់ ។ - នៅ ថ្ងៃទី០៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩១៥ ទ្រង់ស៊ីសុវត្ថិបានបង្កើតគណៈកម្មការ មួយដែលមាននាទីរៀបចំ រចនានុក្រមជាលើកដំបូង ។
- ព្រះបាទស៊ីសុវត្ថិមុនីវង្សបានឡើងសោយរាជ្យនៅខែកក្កដាឆ្នាំ ១៩២៨។
- ព្រះបាទសម្តេចសីហនុឡើងសោយរាជ្យនៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៤៥ ។

ទន្ទឹមនឹងនេះក៏មានព្រឹត្តិការណ៍ជាច្រើនទៀតដែលកើតមាននៅ សម័យនេះដែលព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះ ភាគច្រើនបានដាក់គំនាបមកលើ ប្រទេសកម្ពុជាពិសេសលើអ្នកនិពន្ធខ្មែរដោយអ្នកនិពន្ធ ពុំហ៊ាន បញ្ចេញ យោបល់តែបើមានគឺនិពន្ធលើកសរសើរនោះឯង ។

III. ទិដ្ឋភាពទំនាក់ទំនងរឿង

ក. សង្ខេបរឿង

លោកស្ថាន ចៅហ្វាយស្រុក ស្រុកសេរីសោភ័ណ បានផ្លាស់ទៅធ្វើការនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ដោយបានទុក សង្សារកំសត់គឺនាងសូយាឱ្យនៅ ម្នាក់ឯងដោយមានគភ៌ផង។ ដោយមានក្តីអាល័យសង្សារ លោកលោក បាន

ដោះចិញ្ចៀនពេជ្រមួយរង់ឱ្យនាងសូយាទុកជាតំណែល។ រលងបាន ប៉ុន្មានខែក្រោយមក ពេលដែលលោក សួនមកធ្វើការនៅភ្នំពេញនាងសូ យានៅតែម្នាក់ឯងឯស្រុកសេរីសោភ័ណ នាងឆ្លងទន្លេបានបុត្រប្រុសមួយ រូបល្អឆើតឆាយគួរឱ្យចេតនាណាស់ហើយនៅពេលប្រក់ឆ្នបនាងសន្មត ឈ្មោះកូនថាសូផាត។ នាងស្រឡាញ់ កូនជាងម្តាយទី១ទៀតព្រោះកូន នាងគឺឪពុកនាងគឺម្តាយនិងជាសង្សារនាង ព្រោះតែនាងបានកូននេះ ហើយ ទើបធ្វើឱ្យខ្លួននាងភ្លេចគិតថានាងបានព្រាត់ម្តាយព្រាត់ឪពុកព្រាត់ សង្សារ នៅឯការអនាថាកណ្តាលលោក នេះ។ នាងរស់នៅកំសត់តិរ នាក់ម្តាយកូន។ ចំណែកលោកសួនវិញចាប់តាំងពីទៅធ្វើការនៅភ្នំពេញពុំ ដែល បានសរសេរសំបុត្រសួរសុខទុក្ខនាងសូយាឡើយ។ បន្ទាប់ពីទទួលដំណឹងពីនារីម្នាក់ដែលបានប្រាប់ថាលោក សួនមាន ប្រពន្ធច្នី នាងទ្រហោយំស្ទុះ ឈាមខ្យល់ចាប់ធ្លាក់ខ្លួនឈឺរហូតស្លាប់។ ក្រោយពេលនាងសូយាស្លាប់ ទៅកូននាងត្រូវបានអ្នកស្រុកទំនុកបម្រុង ចិញ្ចឹម។ លុះសូផាតអាយុបាន៨ឆ្នាំ អ្នកស្រុកបានយកទៅប្រគេន ព្រះ សង្ឃក្នុងវត្ត។ ព្រះសង្ឃគ្រប់ព្រះអង្គបានជួយសង្គ្រោះចិញ្ចឹមសូផាត ព្រម ទាំងបានជួយបង្ហាត់បង្រៀនសូ ផាតពុំដែលជិនណាយ។ អាយុបាន១២ឆ្នាំសូផាតបានសូមលាលោកគ្រូទៅភ្នំពេញដើម្បីតាមរកឪពុក។ លោក គូ បានប្រគល់ចិញ្ចៀនកេរដែលខ្មោចនាងសូយាជាម្តាយបានបន្សល់ឱ្យសូផាតនិងសោហ៊ុយព្រមទាំងឱ្យសូផា តទៅវត្តខណ្ឌ លោមស្គំជ្រកកោន នឹងព្រះសង្ឃ។ ជាងនេះទៅទៀតលោកគ្រូក៏បានទូន្មាននិងដាស់តឿនសូ ផា តនូវដំបូន្មានល្អៗដើម្បីប្រតិបត្តិក្នុងជីវិត ។ ពេលចុះពីលើរថយន្ត តាចាស់ម្នាក់បានប្រាប់ផ្លូវសូផាតឱ្យដើរ តម្រង់ ទៅវត្តខណ្ឌលោម ដើម្បីស្វែងរកលោកគ្រប់ក់។ សូផាតក៏បានស្នាក់នៅវត្តខណ្ឌលោម។ ក្នុងពេលស្នាក់នៅវត្ត សូផាតក៏ឆ្លៀតដើររកផ្ទះ លោកសួនដែលជាឪពុកតែគ្មានអ្នកណាម្នាក់ស្គាល់សោះ។

ថ្ងៃមួយក្នុង ដំណើរស្វែងរកឪពុក សូផាតបានជួយយកអាសាភ្លេងម្នាក់ដែលត្រូវគេ ព្រួតវាយធ្វើបាបគឺកុមា រណារិន។ ណារិនក៏បានសុំសូផាតធ្វើជាមិត្តសំ ឡាញ់។ ដោយក្តីស្រឡាញ់និងរាប់អាន ណារិនបានអញ្ជើញទៅ នៅផ្ទះ ជាមួយ។ តាមរយៈណារិន សូផាតបានទៅរស់នៅផ្ទះលោកអធិបតីស នា។ សូផាតទទួលបានសេចក្តី សោមនស្សរាក់ទាក់ និងក្តីអនុគ្រោះពី លោកអធិបតីដោយបានឱ្យសូផាតទៅរៀនជាមួយណារិនដែរ។ ក្នុងគ្រា ស្នាក់អាស្រ័យនៅផ្ទះលោកអធិបតីសេនាសូផាតយកចិត្តទុកដាក់រៀន សូត្រនិងធ្វើការងារឥតមានល្បឿន។ ការ ខិតខំរបស់សូផាតក៏បាន ធ្វើឱ្យ ណារិនកែប្រែមារយាទក្លាយជាសិស្សល្អដែរ។ គាប់ជួនថ្ងៃមួយសូផាតកំពុងថែ សួនត្រូវក្មេងមួយក្រុមមើលងាយ ដោយយកដុំដីគប់ធ្វើជាល្បែង។ បន្ទាប់មកសូផាតក៏ត្រូវគេចាប់ចងវាយដំ ដោយសារតែសូផាតដេញកម្លាក្មេងទាំងនោះ តែសំណាងល្អត្រូវបាន នាងម៉ានយ៉ានជាបងណារិនជួយ យកអាសា។ ដោយសេចក្តីព្យាយាមរៀនសូត្រសូផាតនិងណារិនបានប្រឡងជាប់សញ្ញាបត្របឋមសិក្សាវិជ្ជា បារាំងខ្មែរ។ លោកអធិបតីសេនាបានសម្រេចជាមួយភរិយាថាឱ្យណារិន រៀនបន្ត ឯសូផាតលោកឱ្យឈប់រៀន ហើយរកការងារឱ្យធ្វើមានមុខងារ ជាស្មៀនក្នុងហាងជំនួញមួយ ។

ថ្ងៃមួយសូផាតបានភ្លេចចិញ្ចៀននៅក្នុងបន្ទប់ទឹកហើយត្រូវនាងម៉ នយ៉ានរើសបានរួចយកទៅជូនលោក អធិបតីសេនា។ បន្ទាប់ពីបាន សាកសួរនាងម៉ានយ៉ានសព្វគ្រប់លោកអធិបតីសេនាបានកំណត់ក្នុងចិត្ត ថាសូ ផាតជាកូនបង្កើតរបស់ខ្លួន។ នៅពេលបានដឹងការពិតលោកអធិបតី សេនាមានគំនិតថ្មី ដោយសម្រេចឱ្យសូផា តរៀនបន្តគឺចូលរៀននៅ "កូ លេសស៊ីសុរត្តិ"។ មិនតែប៉ុណ្ណោះលោកបានឱ្យគេរៀបចំបន្ទប់ដំ លោកឱ្យសូផាត បានស្អាតប្លែកជាងមុន។ ចំណែកពេលបរិភោគអាហារ លោកអធិបតីសេនាបានហៅសូផាតឱ្យមកជួបជុំនឹង លោកព្រមទាំង ជាមួយប្រពន្ធកូនទាំងអស់។ ក្នុងខណៈនោះសូផាតនិងម៉ានយ៉ានកើត មានសេចក្តីស្នេហា ក្នុងចិត្តរវាងគ្នានិងគ្នា។ យប់មួយនាងអ៊ូរីក៏ឡើងទៅសុំ សេចក្តីស្នេហាពីសូផាតតែសូផាត មិនព្រមហើយក៏សុំ ឱ្យនាងអ៊ូរីវិលត ឡប់ទៅវិញ។ ជួនជាពេលនោះម៉ានយ៉ានក្រឡេកឃើញនាងអ៊ូរីដើរ ចេញពីបន្ទប់សូផាតនាងក៏ កើតក្តីប្រចណ្ឌ។ ចាប់ពីពេលនោះមកនាងម៉ នយ៉ានមានការតូចចិត្តនឹងសូផាត ហើយចេះតែព្យាយាមគេចមុខ ពីសូផា ត។ ដោយឃើញអាកប្បកិរិយាដូច្នេះព្រមទាំងនឹកស្មានថាគេស្អប់នូវទឹក ចិត្តដែលខ្លួនបានលួច ស្រឡាញ់នាងនោះសូផាតក៏បានសម្រេចចិត្តរត់ចេញពីផ្ទះលោកអធិបតីសេនាទាំងកណ្តាលយប់។ មុននឹង ចាកចេញទៅ សូផាតបានសរសេរសំបុត្រមួយច្បាប់ទុកជូនម្ចាស់ផ្ទះ ដើម្បីថ្លែងអំណរគុណក្នុងការជួយ ទំនុកបម្រុងខ្លួនសព្វបែបយ៉ាងព្រមរាយរាប់ពីទឹកចិត្តន ក្តីស្នេហាស្មោះចំពោះនាង ម៉ានយ៉ាន។ កាលបើបាត់សូ ផាត គ្រួសារលោកអធិបតីសេនាមានការសោក ស្តាយអាឡោះអាល័យគ្រប់ៗគ្នា។ ហើយលោកអធិបតីសេនា ប្តេជ្ញាឱ្យគេ ជួយរកសូផាតឱ្យទាល់តែឃើញ។ មួយអាទិត្យក្រោយមកបុគ្គលិក ក្រុម នគរបាលបានប្រទះឃើញ

ខ្មោចក្មេងប្រុសម្នាក់អាយុប្រហែល២០ឆ្នាំលង់ ទឹកស្លាប់។ចំណែកគ្រួសារលោកអធិបតីសេនាគឺបានសន្មតថា ជាខ្មោច សូផាតវចក្សិយកសពនោះមកធ្វើបុណ្យតាមប្រពៃណី។ រំលងយូរមកមាន កូនអ្នកមានម្នាក់ឈ្មោះ សំណាងចូលស្និដ្ឋាននាងម៉ានយ៉ាន។ ទាំង លោកប្រុសលោកស្រីក៏យល់ ព្រមតែនាងម៉ានយ៉ានសុំអង្វរ ដោយពុំទាន់ អស់ចិត្តពីខ្មោចលង់ទឹក។ រីឯសូផាតវិញមិនទាន់ស្លាប់ទេ។ ខ្មោចដែល លោកអធិបតីសេនាយក មកធ្វើបុណ្យគឺជាមនុស្សផ្សេង។សូផាតបានទៅរស់នៅជាមួយមេស្រុកឈ្មោះសុខក្នុងមូលដ្ឋាន ខេត្តកំពត ដោយបានប្តូរឈ្មោះជា "ផនស៊ី"។ មេស្រុកសុខបានឱ្យផនស៊ី ធ្វើជាសៀម។ ថ្ងៃមួយលោកអធិបតីសេនាបាន នាំគ្រួសារនិងគូដណ្តឹង នាងម៉ានយ៉ានទៅលេងផ្ទះមេស្រុកសុខដើម្បីលំហែទុក្ខសោកទាំងឡាយ។ ក្រោយពី បានទទួលដំណឹងនេះ មកលោកមេស្រុកសុខបានឱ្យផនស៊ី រៀបតុបតែងកន្លែងទទួលភ្ញៀវ។ លុះពេលភ្ញៀវមក ដល់ផនស៊ីមិនចេញ មកទទួលភ្ញៀវទេពុតធ្វើជាឈឺដើម្បីមិនចង់ឱ្យអ្នកទាំងនោះឃើញ មុខខ្លួន។ ពេលនាង ម៉ានយ៉ានបានដើរមើលទេសភាពវាលស្រែតែម្នាក់ ឯងនៅក្បែរគុម្ពបុស្សស្រាប់តែឃើញសូផាតនៅ ជិតបង្កើយ។ នាងស្មាន ថាខ្មោចសូផាតមកលង់ក៏ដួលសន្លប់បាត់ស្មារតី ហើយត្រូវបានគ្រួសារនាងបែរបន សព្វបែបយ៉ាង ពេលដងខ្លួនបាននាងមកភ្នំពេញវិញ។

រោយពីថ្ងៃទទួលលោកអធិបតី ផនស៊ីក៏បានចាកចេញពីផ្ទះលោក មេស្រុកសុខដោយពុំឱ្យណរណាម្នាក់បានដឹងទេ។ គេបានមករស់នៅផ្ទះនាយរីកជាសម្លាញ់នៅភូមិច្បារអំពៅ។ ចំណែកគ្រួសារលោកអធិបតីសេនាបន្ទាប់ពីជំងឺនាងម៉ានយ៉ាន បានឆ្លុះស្រាលបន្តិចលោកក៏បានរៀបចំពិធី មង្គលការនាងម៉ានយ៉ាន ជាមួយសំណាង។ នាងម៉ានយ៉ានពុំបានបំពេញករណីយកិច្ចនេះទេគឺនា បានសម្លាប់ ខ្លួនក្នុងទឹកដោយនាងយល់ឃើញថាសូផាតលោតទឹកស្លាប់ ដោយសារនាងនាំបង្កើតគ្រោះកម្ម ម្យ៉ាងទៀតនាង មិនចង់យកប្តីដែល នឹងរងរបំបោចក្តីអាឡោះអាល័យនាងពីប្រុសកំសត់កត់ចងចិត្តចាំ នឹកនា ង។ នាងម៉ាន យ៉ានមិនបានស្លាប់ទេដោយសារបានអ្នកនេសាទម្នាក់គឺ នាយរីកដែលជាមិត្តរបស់សូផាតប្រទះឃើញក៏ស្រង់ យកមកផ្ទះនៅភូមិ ច្បារអំពៅដើម្បីជួយសង្គ្រោះនាង។ សូផាតបានមកជួយសង្គ្រោះ ហើយ បានពិនិត្យស្គាល់ ថាជានាងម៉ានយ៉ានដែលជាសង្សាររបស់ខ្លួន។ ពេល នោះសូផាតបានពិពណ៌នារឿងរ៉ាវរបស់ខ្លួននិងនាងម៉ាន យ៉ានប្រាប់នាយរីកជាមិត្តស្នាប់។ ក្រោយពេលបានដឹងខ្លួននាងម៉ានយ៉ាននិងសូផាតក៏ បានរាយរាប់រឿងរ៉ាវនិង មូលហេតុរឿងៗខ្លួនប្រាប់គ្នាទៅវិញទៅមក។ស្នាក់នៅផ្ទះនាយរីកមិនបានប៉ុន្មានដោយសារខ្លាចរឿងរ៉ាវលេចឮ ដល់គ្រួសារលោកអធិបតីសេនានិងសារសំណាងជាគូដណ្តឹង។ សូផាត និងម៉ានយ៉ានសុំលាទៅរកទៅ រស់នៅក្នុងស្រុកមួយឆ្ងាយបន្តិចពីទីរួម ខេត្តស្វាយរៀងបានទៅដល់មូលដ្ឋានអ្នកទាំងពីរបានលក់គ្រឿងមាស ពេជ្រ ដើម្បីទិញលំនៅស្រែចំការហើយប្រកបការងារនៅទីនោះដោយ រីករាយដោយសារការស្រឡាញ់រាប់អាន ពីអ្នកស្រុកនៅភូមិនោះផង។ ដោយខ្វះពូជស្រូវសម្រាប់បង្កបង្កើនផលនាងម៉ានយ៉ានក៏ឱ្យសូផាតយក ចិញ្ចៀន មកលក់នៅហាភ្លឹងឯមាត់ទន្លេក្រុងភ្នំពេញពេលធ្វើដំណើរពីខេត្ត ស្វាយរៀងឆ្លងផ្លូវអ្នកលឿងបន្តិចឡានសូផា តជិះបានទៅបុកគោហើយ ក្រឡាប់។ អ្នកជិះបួសច្រើនឯសូផាតសន្លប់មិនដឹងខ្លួនតែត្រូវគេនាំយក ទៅ ព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យភ្នំពេញ។ រីឯនាងម៉ានយ៉ាននៅឯខេត្តស្វាយ រៀងតែម្នាក់ឯងមានការបារម្ភនឹករលឹកទៅប្តី ជាខ្លាំង។

ថ្ងៃមួយនាងមានជំងឺដោយទ្រាំពុំបាន ក៏អញ្ជើញគ្រូពេទ្យជាមិត្ត សំណាងមកពិនិត្យនិងព្យាបាល ។ ជំងឺនាង មិនធ្ងន់ធ្ងរប៉ុន្មានទេ តែដោយ គ្រូពេទ្យស្គាល់ជាក់ថានាងជាអ្នករៀបការជាមួយសំណាង ក៏បញ្ជូននាង មក ព្យាបាលនៅភ្នំពេញ។ នៅមន្ទីរពេទ្យភ្នំពេញ សំណាង ម៉ានយ៉ាន សូ ផាត លោកអធិបតីសេនាបាន ជួបជុំគ្នា ហើយមានការជជែកវែកញែកពីបញ្ហាសំណាងនិងនាងម៉ានយ៉ាន។ លោកសួនក៏សម្រេចសងបណ្តាការ ទាំងអស់ទៅសំណាងវិញ។កន្លងទៅប៉ុន្មានថ្ងៃលោកអធិបតីសេនាក៏បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ រវាងសូផាតនិង នាងម៉ានយ៉ានជាគូស្វាមីភរិយាប្រកបដោយភាព អធិកអធមក្រៃលែងនិងសុខសាន្តតទៅ។

ខ. តួអង្គសំខាន់ៗ

- លោកសួនចៅហ្វាយស្រុកសេរីសោភ័ណត្រូវផ្លាស់មកភ្នំពេញរហូត ទទួលបានងារជា អធិបតីសេនា។
- នាងសូយាជានារីកំព្រាឪពុកម្តាយនៅស្រុកសេរីសោភ័ណដែលមានទំនាក់ទំនងស្នេហា ជាមួយលោកសួន។
- សូផាត ជាកូនកំសត់នាងសូយានិងលោកសួន
- នាងម៉ានយ៉ាន ជាកូនចិញ្ចឹមរបស់លោកអធិបតីសេនា

- ណារិន កំព្រាឪពុកម្តាយជាកូនចិញ្ចឹមរបស់អធិបតីសេនាត្រូវជាប្អូនប្រុសម៉ានយ៉ាន។
- ប្រពន្ធលោកអធិបតីសេនា
- នាងអ្វី កូនក្រមុំអ្នកជិតខាង
- សំណាង គូដណ្តឹងនាងម៉ានយ៉ាន
- នាយរ៉ក ជាអ្នកនេសាទ និងជាសម្លាញ់ស្នូឆាតនៅច្បារអំពៅ
- មេស្រុកសុខនៅកំពត ជាអ្នករាប់អានលោកអធិបតីសេនា
- សួស មានការងារជាជំទប់បម្រើការងារជាមួយមេស្រុកសុខ
- គ្រូពេទ្យនៅស្វាយរៀងជាមិត្តសំណាង
- ស្ត្រីម្នាក់ជាអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានដល់នាងសូយា
- លោកគ្រូនិងព្រះសង្ឃនៅវត្តស្រុកសេរីសោភ័ណ
- អ្នកស្រុក អ្នកភូមិនៅស្រុកសេរីសោភ័ណ
- តាចាស់បង្ហាញផ្លូវស្នាដៃឱ្យស្គាល់វត្តខណ្ឌលោម
- ព្រះសង្ឃវត្តខណ្ឌលោមនាមគ្រប់ក់ អ្នកស្រុក អ្នកភូមិនៅតំបន់ស្វាយរៀងក្នុងមូលដ្ឋានស្នាដៃនិងម៉ានយ៉ានរស់នៅ។

IV. វិភាគអត្ថន័យ

១. ប្រធានរឿង

ដំណើររឿងទាំងមូលតាំងពីចាប់ផ្តើមរហូតចប់ អ្នកនិពន្ធបានសង្កត់ធ្ងន់លើទំនាក់ទំនងស្នេហារវាងស្នាដៃនិងនាងម៉ានយ៉ានយ៉ាងប្តូរផ្តាច់។ ដូច្នេះប្រធានរឿងគឺ “ស្នេហាប្តូរផ្តាច់រវាងស្នាដៃនិងម៉ានយ៉ាន”។

២. មូលបញ្ហារឿង

តាមរយៈប្រធានរឿងយើងអាចទាញនូវមូល បញ្ហាដូចជា៖

- ស្នេហាស្មោះស្ម័គ្រនាំមកនូវសុភមង្គល
- ទឹកចិត្តសប្បុរសធម៌នៃគ្រួសារលោកអធិបតីសេនា

៣. ឧត្តមគតិរឿង

អ្នកនិពន្ធមានគោលបំណងចង់អប់រំមនុស្សទូទៅដែលរស់នៅក្នុង សង្គមត្រូវចេះជួយយកអាសារទំនុកបម្រុងគ្នាទៅវិញទៅមកនៅពេលជួបបញ្ហា។ ក្នុងនាមជាញាតិមិត្តជិតខាងមិនត្រូវប្រកាន់ចាំតែចាប់កំហុសមើលបំណាំគ្នាឡើយ។ គឺត្រូវជួយយកអាសារគ្នាទើបការរស់នៅមានការ រីកចម្រើនប្រកបដោយសេចក្តីសុខសន្តិភាពបាន។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ យើងក៏ត្រូវចេះព្យាយាមតស៊ូក្នុងជីវិតដោយខ្លួនឯងដែរ ជាពិសេសខិតខំបំពេញការងារដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិនត្រូវពឹងផ្អែកតែលើជំនួយ ទាំងស្រុងឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀតអ្នកនិពន្ធក៏ចង់អប់រំឱ្យមនុស្សទូទៅពិសេស យុវជនពេលដល់វ័យកម្លោះក្រមុំ ត្រូវបង្កើតស្នេហាដោយភាពស្មោះស្ម័គ្រដោយគោរពទៅតាមប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់របស់ជាតិទើបទទួលបានស ចក្តីសុខ សុភមង្គលនៅក្នុងសង្គមគ្រួសារ។ យុវជនទាំងអស់មិនត្រូវយកស្នេហាគ្រាន់ជាល្បែងដើម្បីជាការ កំសាន្តសប្បាយហើយលទ្ធផលចុងក្រោយទទួលបាននូវការគ្រាំគ្រាលឺ ចាប់នៅក្នុងជីវិត ។

៤. អត្ថន័យទូទៅ

អក្សរសិល្ប៍ជាកញ្ចប់ឆ្លុះបញ្ចាំងពីសង្គមមួយ សង្គមបែបណាអក្សរ សិល្ប៍បែបនោះ។ តាមរយៈរឿងស្នាដៃដែលជាប្រលោមលោកដំបូង បង្អស់ស្ថិតនៅក្នុងចលនាខេមរនិយមបាននិពន្ធដោយ លោករឹមគីននៅក្នុងសម័យអាណានិគមនិយមបារាំងឃើញថាអត្ថន័យ រឿងពុំបានផ្តេកផ្តួលលើមហិទ្ធិវិទ្យារបស់ព្រះព្រះពុទ្ធឡើយ។ ស្នាដៃនេះអ្នក និពន្ធបានបង្ហាញពីជីវភាពរបស់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរតាមបែបសង្គមមូលធន និយម។ ពិសេសរឿងនេះពុំបានសង្កត់ធ្ងន់លើបរិបទក្នុងសង្គមតាមរយៈបរិយាកាសដែលកើតតាមរយៈអំណាចបារាំងឡើយ។ បើយើងពិនិត្យឱ្យ បានដិតដល់ទៅទោះបីរឿងនេះត្រូវបាននិពន្ធឡើងក្នុងសម័យអាណានិគម និយមបារាំងក៏ដោយ ត ដំណើររឿងពុំបានលើកយកពីទុក្ខសោករបស់ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរដែលទទួលបានការឈឺចាប់ពីអំពើកាបសង្កត់ជិះជាន់ដី យោរយៅពីសំណាក់ពួកបារាំងឡើយ ប៉ុន្តែបែរជានិយាយពីមន្ត្រីដែល មានយសសក្តិខ្ពង់ខ្ពស់

ប្រកបដោយចិត្តសប្បុរសដែលយើងពុំសូវបានជួប ប្រទះនៅក្នុងសង្គមទៅវិញ។ ហេតុនេះយើងមិនអាចរាប់ បានថាជាអក្សរ សិល្ប៍ជឿនលឿនបែបបដិវត្តន៍ឡើយហើយ ក៏មិនអាចចាត់ទុកថាជា អក្សរសិល្ប៍ដែលបង្ហាញ នូវសេចក្តីពិត នៅក្នុងសង្គមទៀតផងបើយោល ទៅលើសម័យកាលនិងខ្លឹមសារដែលស្នាដៃនេះបាន ចាប់បដិសន្ធិឡើង នោះ។ ប៉ុន្តែកំហុសនេះមិនត្រូវធ្លាក់លើអ្នកនិពន្ធទេព្រោះថាសម័យ អាណានិគមនិយម បារាំងអ្នកនិពន្ធទៅពុំមានសេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការ បញ្ចេញយោបល់ល្អៗ ដែលបង្ហាញពីតថភាពក្នុងសង្គម នៅសម័យនោះ បានទេ។ ប៉ុន្តែអ្វីៗដែលសំខាន់ យើងត្រូវសរសើរលោកដែលបានបង្កើតប្រលោមលោកដំបូង ហើយស្នាដៃរបស់លោកមិនបានផ្តល់គំនិតដឹកនាំ ប្រសើរមួយសម្រាប់បណ្តុះស្មារតីឯករាជ្យសម្រាប់ប្រជាជន ខ្មែរពីពួក បារាំង តែលោកក៏ពុំបានលើកសរសើរអាណានិគមនិយមបារាំងដូចអ្នក និពន្ធដទៃទៀតឡើយទន្ទឹម នឹងនេះស្នាដៃរបស់លោកក៏បានផ្តល់ជាគតិ ល្អៗជាពន្លឺសម្រាប់ជួយបង្ហាញផ្លូវដល់យុវនារីទាំងឡាយក្នុងការ ជ្រើស រើសគូជីវិតដើម្បីទទួលបាននូវសុភមង្គលដ៏គាប់ប្រសើរយុវនារីមិនត្រូវទន់ជ្រាយនឹងការលួងលោមសុំ ស្នេហ៍ដោយខ្វះការពិចារណាល្អិតល្អន់ ពិសេសពុំបានគោរពតាមប្រពៃណីជាតិដ៏ផ្ទុយផង ព្រោះអាចលង់ក្នុង ឧបាយកលបោកប្រាស់ដោយទទួលបាននូវការលឿងចាប់ក្នុងជីវិត។ ជាងនេះ ទៅទៀតដើម្បីស្នេហាឱ្យដល់ត្រើយ សុភមង្គលបានល្អ យុវជនយុវនារីត្រូវ ប្រកាន់នូវភាពស្មោះត្រង់រវាងគ្នាទៅវិញទៅមកពុំអាចខ្វះបានឡើយ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ លោកក៏បានបង្ហាញពីតម្លៃការងារនិងតម្លៃការសិក្សា ៧ សម្រាប់យុវជនទូទៅព្រោះថាមានតែ ការសិក្សាទេទើបនាំឈានដល់ស ចក្តីរុងរឿងបាន ព្រមទាំងនាំមនុស្សឱ្យមានតម្លៃខ្ពស់នៅក្នុងសង្គម ។

ម្យ៉ាងទៀតខ្លឹមសារនៃស្នាដៃក៏បានបង្ហាញដល់មាតាបិតាទូទៅឱ្យ មើលឃើញទឹកចិត្តបុត្រធីតាផ្តល់ សេរីភាពឱ្យកូនដោយកុំប្រកាន់គំនិត "នំមិនធំជាងនាឡិ" ក្នុងការសម្រេចអនាគតរបស់កូនឪពុកម្តាយត្រូវបី បាច់ថែរក្សាទុំរកបម្រុងកូនគ្រប់បែបយ៉ាងដូចជាការបណ្តុះបណ្តាលឱ្យ កូនរៀនសូត្រខ្ពង់ខ្ពស់ការផ្តល់នូវ មុខវិជ្ជាជីវៈឱ្យដល់កូនជាពិសេសត្រូវផ្តល់នូវក្តីមេត្តាភាពកក់ក្តៅនិងផ្តល់នូវតម្លៃដល់កូនរបស់ខ្លួនដែលគេហៅ ថាព្រហ្មវិហារធម៌របស់មាតាបិតាចំពោះកូន។ ក្នុងនោះដែរស្នាដៃរបស់ លោកក៏បង្ហាញពីគតិល្អៗ សម្រាប់ មនុស្សទូទៅដែលរស់នៅក្នុងសង្គមគឺត្រូវចេះជួយឈឺឆ្កាលយកអាសារគ្នាទៅវិញទៅមកនៅពេលមានអាសន្ន អ្វីមួយកើតឡើង។ មនុស្សមិនត្រូវប្រកាន់គំនិតសួនត្នោតដោយគិតតែពីផល ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ពុំយកភ្នែកមើល ទុក្ខសោកអ្នកជិតខាងខ្លួននោះឡើយ។ ការចេះជួយគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងសង្គមរស់នៅជាកម្លាំងមួយដ៏ រឹងមាំដែលបានផ្តល់នូវភាពសុខសាន្តនិងសន្តិភាពនៅក្នុងសង្គមហើយវា ក៏អាចជំនះនូវរាល់បញ្ហាទាំងឡាយ ដែលកើតមាននៅក្នុងសង្គមផងដែរ ដូច្នេះទោះបីដំណើររឿងពុំបានបង្ហាញភាពជាក់ស្តែងនៅក្នុង សង្គម អាណានិគមនិយមបារាំង តែតម្លៃរឿងនៅតែដក់ជាប់ក្នុងអារម្មណ៍ ខ្មែរគ្រប់រូបជាដរាប។ ជនានុជនគ្រប់រូប តែងតែចាត់ទុករឿងនេះមាតម្ត ខ្ពស់ជាមេរៀនជីវិតដែលទាក់ទងនឹងការតស៊ូស្នេហាស្មោះស្ម័គ្ររបស់យុវ ជន មាតាបិតានិងការចេះជួយគ្នាដើម្បីអនាគតភ្លឺស្វាង។

៥. បញ្ហាផ្សេងៗ

ក. បញ្ហាវប្បធម៌

ជំនឿតាមអត្ថន័យរឿងបញ្ជាក់ថាមានការជឿលើព្រលឹងមនុស្សដែល ស្លាប់ទៅ ថាមកតាមលងបន្លាចអ្នក ដែលរស់នៅ។ ហើយមានការសន ព្រេនឱ្យព្រលឹងខ្មោចនោះដើម្បីឱ្យឈប់តាមលងទៀត។ ត្រង់ចំណុចនេះ មានន័យថា សង្គមខ្មែរនាសម័យនោះក៏មានជំនឿលើព្រហ្មញ្ញសាសនា ដែរ ។

- សាសនា សង្គមខ្មែរមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំលើសាសនាព្រះពុទ្ធដោយគោរពព្រះសង្ឃហើយវត្តអារាម មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងសង្គម ដោយសារសាសនាផ្សារភ្ជាប់ជាមួយការអប់រំការរៀនធម៌រៀន អក្សរលេខរៀនអប់រំចរិយាសម្បត្តិឱ្យក្លាយជាមនុស្សល្អ។ អត្ថន័យរឿងបង្ហាញថាទី វត្តអារាមដើរតួ នាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់យុវជនស្នាក់នៅដើម្បីក្របយកចំណេះដឹងផ្សេងៗ ។
- ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ រឿងសូផាតបានបង្ហាញពីប្រពៃណីនៃការស្តី ដណ្តឹង ការរៀបអាពាហ៍ ពិពាហ៍។ ការស្តីដណ្តឹងធ្វើឡើងដោយខាងប្រុស ចូលស្តីដណ្តឹងខាងស្រីដល់ ឪពុកម្តាយ ចំណែក ឪពុកម្តាយបានពិភាក្សា សួរយោបល់កូនដែរមុននឹងសម្រេច ។ ចំណុចនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា សង្គមមានលក្ខណៈជឿនលឿនដោយឪពុកម្តាយបានផ្តល់សិទ្ធិសេរីភាព ឱ្យកូនច្រើនក្នុងការ ជ្រើសរើសគូស្រករ។ មានន័យថាទាល់តែកូន ស្រឡាញ់ពេញចិត្តទើបរៀបចំទុកដាក់ពោលគឺពុំបាន

យកប្រពៃណី "នំ មិនធំជាងនាឡិ" មកដាក់គំនាប់លើកូនឡើយ។ ចំពោះការរៀប អាពាហ៍ពិពាហ៍គឺ ប្រព្រឹត្តទៅនៅគេហដ្ឋានខាងស្រីដោយប្រកាន់យករបប មាតាធិបតេយ្យដែលឱ្យតម្លៃលើស្រ្តីជាអ្នក សម្រេចលើថ្ងៃរៀប អាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយគ្រាន់តែផ្តល់ដំណឹងដល់ខាងប្រុសប៉ុណ្ណោះ។ ការ រៀបពិធី មង្គលនេះដែរយើងសង្កេតឃើញថាមាន ការរៀបចំទៅតាម ប្រពៃណីជាច្រើនផងដែរដូចជាការនិមន្ត ព្រះសង្ឃសូត្រធម៌ ការជូនរ ល្អាប់រល្អា មាស ពេជ្រសម្រាប់កូនស្រីជាដើម។ ចំណុចទាំងអស់នេះវា ស្របទៅនឹងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរដែលតែងតែបង្គាប់យក ថ្ងៃផ្ទះពីខាងប្រុស ។ចំណុចមួយទៀតគឺបង្ហាញ ពីប្រពៃណីនៃបុណ្យសពផងដែរដើម្បី ឧទ្ទិសមគ្គផលដល់អ្នកដែលស្លាប់ទៅ។

- ធម្មជាតិ អ្នកនិពន្ធបានរៀបរាប់ពីទេសភាពវាលស្រែដែលមានពណ៌ ខៀវស្រងាត់ មានបក្សាបក្សី ស្រែកយំដើមត្នោតដុះជាជួរដើមឫស្សី... ដែលជាមូលដ្ឋានផ្តល់នូវធម្មជាតិបរិសុទ្ធអាចព្យាល ទុក្ខសោកបាន។ ម្យ៉ាងទៀតលោកក៏បានបង្ហាញពីធម្មជាតិនៃទឹកទន្លេដែលសម្បូរដោយ មិច្ឆាមាន អ្នកនេសាទនៅអាស្រ័យជាប្រចាំ ។
- ភូមិសាស្ត្រ ដំណើររឿងដែលអ្នកនិពន្ធបង្កើតឡើងមានទំនាក់ទំនងទៅ នឹងស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រនៃ ប្រទេសខ្មែរដូចជាភ្នំពេញ ច្បារអំពៅ សេរី សោភ័ណ កំពត ស្វាយរៀង រត្នខណ្ឌលោម

ខ. បញ្ហាសង្គមធម៌

- សេដ្ឋកិច្ច សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនរំពឹងលើទិន្នផល កសិកម្មដែលបានមកពីការធ្វើស្រែ ចំការដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ជីវភាព។ ទន្ទឹមនឹង នេះដែរយើងក៏សង្កេតឃើញសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសាររបស់លោក គហបតីមាន លក្ខណៈធូរធារដោយពួកគេមានការងារធ្វើក្នុងរដ្ឋការទៅតាមឋានៈនិងតួ នាទីរៀងៗ ខ្លួន។ យើងក៏ឃើញសេដ្ឋកិច្ចប្រជាជនមួយចំនួនទទួលបាន មកពីទិន្នផលនេសាទដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត ។
- កសិកម្ម កសិកម្មនៅពេលនោះមានការធ្វើស្រែចំការនៅរដូវវស្សាមាន ស្រូវសន្ធឹងនិងស្រូវពង្រា។ ការ ធ្វើកសិកម្មវិញពុំទាន់មានលក្ខណៈ ជឿនលឿនគឺការកាប់គាស់រានដីដោយដៃ ក្លៀវរាស់ដោយប្រើ កម្លាំងដែល ជាលក្ខណៈកសិកម្មប្រពៃណី ។
- គមនាគមន៍ សាច់រឿងក៏បានបង្ហាញផងដែរពីគមនាគមន៍ដែលមាន លក្ខណៈជឿនលឿនបន្តិចដែរ ដោយឃើញមានទាំងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោក។ចំពោះគមនាគមន៍ផ្លូវគោកយើងសង្កេត ឃើញមានផ្លូវថ្នល់ ភ្ជាប់ពីភ្នំពេញ ទៅខេត្តនានាដូចជាទៅខេត្តស្វាយរៀងខេត្តកំពង់ធំជាដើម។ ឯការធ្វើចរា ចរវិញមាន រទេះឡានរថយន្តដែលបើកទៅតាមដងផ្លូវ។ ចំពោះផ្លូវទឹក មានតិចតួចដូចជាទូកសម្រាប់ឆ្លង ធ្វើដំណើរតាមទឹក ។
- សន្តិសុខ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនមានសុវត្ថិភាពក្នុងការរស់នៅគ្មាន ចោរកម្មអំពើឆក់ប្លន់តែមាន ក្រុមបងធំបងតូចបន្តិចបន្តួចដែលបង្កនៅតាម ផ្លូវទៅសាលារៀន។
- សុខភាពសាធារណៈ តាមដំណើររឿងមានមន្ទីរពេទ្យតាមខេត្តនិងនៅភ្នំ ពេញ។ ហើយក៏មាន វេជ្ជបណ្ឌិតនៅទីរួមខេត្តតែជនបទវិញពុំមានទេ។
- បែបបទរដ្ឋបាល ក្នុងការគ្រប់គ្រងឃើញថាមានមន្ត្រីតាមឋានៈតួនាទី ដូចជា អធិបតីសេនា ចៅហ្វាយស្រុក ស្ទើរ ជំទប់ជាដើម ។

៦. បញ្ហាវិភាគតួអង្គ

• លោកសួន

គុណសម្បត្តិ

មានរូបឆោមស្អាត ឆើតឆាយមានចំណេះដឹងខ្ពង់ខ្ពស់មានបណ្តា សក្តិជាចៅហ្វាយស្រុកមានទឹកចិត្ត ស្រឡាញ់ប្រជាពលរដ្ឋមានអាកប្ប កិរិយាស្មោះត្រង់សុភាពរាបសាមានទឹកចិត្តស្រឡាញ់នាងសូយាដោយ ស្មោះស្ម័គ្រ។ មុនពេលផ្លាស់មកភ្នំពេញលោកបានទំនុកបម្រុងសព្វគ្រប់ដល់នាងសូយាជានារីកំព្រា។ លោក មានទឹកចិត្តសប្បុរសលើក្មេងកំសត់ "សូផាត" ព្រោះពេលណានាំមកក៏ទទួលយកភ្លាម។ លោកមានទីចិត្ត ស្វាមីភក្តិនិងគោរពសិទ្ធិភរិយាមានការអ្វីមុនសម្រេចលោកបានពិគ្រោះ សុំយោបល់ភរិយាជាមុន។លោកមាន មេត្តាករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា មិនរើសមុខ ទោះម៉ានយ៉ាងក្តី ណារិនក្តី សូផាតក្តី។ លោកមានចិត្តបណ្តុះប

ណ្តាលដល់អ្នកទាំងបីឱ្យទទួលបានការសិក្សាខ្ពង់ខ្ពស់ព្រមទាំងរកជំនាញផ្តល់ឱ្យផងដែរ។ ពេលសូផាតចេញពីផ្ទះលោកខំតាមរកលំបាកចិត្ត ក្រៃលែង។ គាត់បានយកសពដែលលង់ទឹកស្លាប់ដោយស្មានថាសូផាតមកធ្វើបុណ្យតាមប្រពៃណី។ លោកមានចិត្តមិនបានប្រកាន់សូផាតនិង នាងម៉ានយ៉ានដោយសុខចិត្តសងថ្លៃបណ្តាការសំណាងវិញដោយទឹកចិត្ត សន្តិភាពមិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះលោកបានរៀបចំផ្សំផ្គុំសូផាតនិងម៉ានយ៉ានទៅតាមប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់យ៉ាងអធិកអធមផង។ ចំពោះអ្នកដទៃវិញ លោកមានការរាប់អានដោយស្មោះដូចជាមេស្រីសុខជាដើម។

គុណវិបត្តិ

លោកបានល្អងលោមនាងសូយាខុសប្រពៃណីពុំមានការទទួល ខុសត្រូវ ដើម្បីផ្តល់កិត្តិយសជូននាងតាមប្រពៃណីទេដែលធ្វើឱ្យនាងរង ទុក្ខវេទនារហូតមានគ្រោះថ្នាក់បាត់បង់ជីវិត។ លោកជាបុរសដែលក្បត់ ចិត្តដោយបោះបង់នាងសូយាបែរជាទៅរៀបការជាមួយភរិយាថ្មីមួយ ទៀតដោយបានបំភ្លេចរាល់ពាក្យសន្យាចំពោះនាងសូម្បីតែដំណឹងឬ សំបុត្រមួយច្បាប់ដើម្បីសួរសុខទុក្ខក៏គ្មានដែរ។ លោកមិនព្រមនិយាយការពិតប្រាប់សូផាតថាគាត់ជាឪពុក ដែលបង្កឱ្យកើតរឿងរ៉ាវកាន់តែវែង ឆ្ងាយ ។

• **នាងសូយា**

គុណសម្បត្តិ

មានរូបឆោមលោមពណ៌ល្អពាក់កណ្តាលថែពាក់កណ្តាលខ្មែរ។ ជានារីមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះសង្សារជាមាតាដ៏ល្អទៅចិញ្ចឹមកូនប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ដ៏ប្រពៃ។ នាងជាកូនកតញ្ញដែលថែរក្សាទ្រព្យ សម្បត្តិនិងបីបាច់ថែរក្សាដ៏ដ៏អ្នកមានគុណដោយយកចិត្តទុកដាក់។ នាង ចេះរៀបចំឫកពារបានល្អដែលធ្វើឱ្យអ្នកភូមិផងរបងជាមួយមានការ អាណិតអាសូរនាងគ្រប់ៗគ្នា ។

គុណវិបត្តិ

ជានារីដែលបណ្តែតបណ្តោយខ្លួនឱ្យលង់នៅក្នុងការល្អងលោម ស្នេហ៍របស់លោកសួន ដោយប្រព្រឹត្តខុសប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់រហូត មានផ្ទៃពោះ។ ជានារីឆោតល្ងង់ពុំបានគិតពិចារណា ឱ្យបានវែងឆ្ងាយពី អនាគតដោយប្រញាប់ដាក់ចិត្តជឿពាក្យផ្តេមរបស់បុរសដែលនាងពុំដែល បានស្គាល់ពីស្ថានភាពគ្រួសារផ្ទះសម្បែងគេ។ ពិសេសពុំមានអ្វីជាទី សំអាងថាលោកសួនសុខចិត្តរស់នៅជាមួយនាងអស់មួយជីវិតឡើយ។ នាងជានារីដែលខ្វះការតស៊ូក្នុងជីវិតបណ្តោយឱ្យមានដំណើរស្នេហាមកញ្ជាំ ញ្ជាងកាយយ៉ាងសែនវេទនារហូតស្លាប់ខ្លួនចោលកូនឱ្យនៅកំព្រាឈឺ លោកសន្តិវាសដ៏ធំធេង ។

• **សូផាត**

គុណសម្បត្តិ

សូផាតជាក្មេងមានគុណធម៌ខ្ពស់ប្រកបដោយចរិតឫកពារសមរម្យ និងប្រកបដោយរូបល្អឆើតឆាយគួរចេតនាដែលធ្វើឱ្យអ្នកភូមិនិងភិក្ខុសង្ឃ ទាំងឡាយយកចិត្តទុកដាក់ទំនុកបម្រុងជ្រោមជ្រែង។ ជាកូនដែលមានភាពកតញ្ញ កតវេទិចេតាមរកឪពុកដល់ភ្នំពេញទោះបីលំបាកយ៉ាងណា ក្តី។ សូផាតជាយុវជនដែលសកម្មនឹងការងារពលកម្មដោយមិនឆ្អឹងឆ្អួ។ គេមានការព្យាយាមខ្ពស់ក្នុងការសិក្សាដែលជាគំរូល្អដល់ណារិនិងយុវជនផ្សេងទៀតដែលធ្វើឱ្យគេទទួលបាននូវការសរសើរនិងបានស្គាល់នូវ ពន្លឺនៃការរីកចម្រើន។ ជាយុវជនដែលស្គាល់នូវគុណទោសដែលពុំបាន បំភ្លេចនូវគុណបំណាច់ចំពោះអ្នកដែលធ្លាប់បានជួយទំនុកបម្រុងខ្លួន។ ជាយុវជនដែលគោរពសិទ្ធិមនុស្សពិសេសបានឱ្យតម្លៃលើនារីដោយពុំ បានប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីដែលឆ្លាំឆ្លងលើនារីភេទទេ។ ជាយុវជនដែលយកចិត្ត ទុកដាក់លើការងារប្រកបដោយទេពកោសល្យខ្ពស់ដែលធ្វើឱ្យគេមាន ស្មារតីល្អដូចជាពេលនៅជាមួយមេស្រុកសុខគេបានបង្ហាញស្មារតីដៃរបស់ ខ្លួនដោយជួយលើកកិត្តិយសមេស្រុកសុខ។ សូផាតជាមនុស្សដែល ប្រកាន់យកនូវភាពស្មោះត្រង់ជាមួយគូកំណាត់ចិត្ត។ ជាបុរសដែលមាន ភក្តីភាពចំពោះសង្សារដោយពុំមានចិត្តងាកឡើយ។ ជាមនុស្សមានអត្ថ ចរិតល្អ ចេះសម្របខ្លួនទៅតាមសង្គមបរិយាកាសនៅគ្រប់ទីកន្លែងដែល ធ្វើឱ្យអ្នកផងទាំងពួងរាប់អានគ្រប់ៗគ្នា។ សូផាតជាមនុស្សដែលប្រកាន់ខ្ជាប់នូវប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ ចេះគោរពស្រឡាញ់ចាស់ទុំ មនុស្សទូទៅ ប្រកបដោយចរិយាទន់ភ្លន់ និងសម្តីផ្តេមល្អក្នុងការទំនាក់ទំនង ។

គុណវិបត្តិ

ជាមនុស្សប្រកបដោយគំនិតទុច្ចិសន៍មហន្តរាយដែលស្មានលើ ចំណុចខុសឆ្គង ដោយចុះចេញពីផ្ទះលោក អធិបតីសេនាស្ងាត់ៗមិនឱ្យ នរណាម្នាក់បានដឹង។ គេជាមនុស្សដែលពុំបានស្វែងរកហេតុផលពិត ប្រាកដ ដោយសំងំគិតនិងសម្រេចចិត្តតែម្នាក់ឯងទៅរកផ្លូវខុស។ គេបាន ធ្វើឱ្យគ្រួសារលោកអធិបតីសេនាមានទុក្ខ ដោយការព្រួយបារម្ភ។ គេមាន គំនិតកុហកដោយធ្វើពុតជាលឿយពេលដែលលោកអធិបតីសេនាទៅលេង ផ្ទះ មេស្រុកសុខ។ គេបានរត់ចេញពីផ្ទះមេស្រុកសុខដោយពុំបានលាអ្នកផ្ទះ។ ជាពិសេសគេជាមនុស្សដែលពុំហ៊ាន ប្រឈមនឹងការពិតពោលគឺពុំ បានសារភាពប្រាប់ពីក្តីស្នេហាពិតដល់ម៉ានយ៉ាន ហើយបានចាកចោល នាង ដែលធ្វើឱ្យនាងមានក្តីអាឡោះអាល័យឥតឧបមា ។

• នាងម៉ានយ៉ាន

គុណសម្បត្តិ

ជាកូនលុះដោយដំបូន្មាន ដោយតាមស្តាប់ការណែនាំរបស់ឪពុក ម្តាយអាណាព្យាបាល ។ នាងមានវិជ្ជាខាង អក្សរសាស្ត្រទាំងបច្ចេកទេស ដូចជាដេរដាក់ជាដើម។ ជានារីដែលស្គាល់ខុសស្គាល់ត្រូវ មិនប្រកាន់ រណ្តះចេះ ជួយគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្នពិសេសពេលគេរាយជំនួញ។ ជា នារីដែលតំកល់ចិត្តភក្តិភាពស្មោះប្រជុំផ្តាច់នឹង គូស្នេហាដោយនាងសុខចិត្តស្លាប់ពុំព្រមទទួលយកបុរសផ្សេងធ្វើជាស្វាមីក្រៅពីស្វាមីដែលនាងបាន ដាក់ចិត្ត ស្រឡាញ់ហើយនោះ។ នាងជានារីដែលប្រកាន់ខ្លួនតាម ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ ពោលគឺពុំព្រមតាមការ ស្នើសុំរបស់សំណាង ដោយចង់ប៉ះពាល់នាងមុនពេលរៀបការនៅពេលទៅកំសាន្តកំពត។ នាងជានារីដែល ប្រកបដោយចរិយាទន់ភ្លន់ សម្តីពិរោះ អធ្យាស្រ័យល្អ ដែលធ្វើឱ្យញាតិមិត្តរាប់អាននាងគ្រប់ៗគ្នា ដូចជា នៅពេលនាងមានជំងឺ ត្រូវបានអ្នកភូមិជួយយកអាសា ។

គុណវិបត្តិ

ម៉ានយ៉ានជានារីដែលពុំមានហេតុផលច្បាស់លាស់ពុំបានស្វែងរក ការពិត ដោយបញ្ចេញអាកប្បកិរិយា ទ្រគោះបោះបោកព្រោះតែការ ប្រចណ្ឌដែលជាមូលហេតុធ្វើឱ្យស្វាមីរត់ចេញពីផ្ទះ ។ ជានារីដែល បំផ្លាញ កិត្តិយសគ្រួសារដោយពេលកំពុងរៀបការនាងបានទៅសម្លាប់ខ្លួនតាមស្វាមីទៅវិញ។ នាងជាមនុស្ស អាត្មានិយមពោលគឺគិតប្រយោជន៍ ផ្ទាល់ខ្លួនដោយពុំបានគិតដល់កិត្តិយសកេរ្តិ៍ឈ្មោះគ្រួសារឡើយ។ ជានារី ដែលពុំមានសេចក្តីក្លាហានក្នុងការបង្ហាញការពិតក្នុងចិត្តចំពោះការ ជ្រើសរើសគូស្រករ ។

• ប្រពន្ធលោកសួន

គុណសម្បត្តិ

ជាស្រ្តីដែលប្រកបដោយលក្ខណៈសម្បត្តិល្អចេះស្រឡាញ់គោរពភក្តីចំពោះស្វាមីមាន ចិត្តសប្បុរសធម៌ ទូលំទូលាយមិនប្រកាន់ចំពោះស្វាមីដែលមានស្រ្តីកំណត់លួចលាក់។ នាងសាទរដោយស្មោះត្រង់បំផុត ពេល ដឹងថាស្វាមីជាតូចបង្កើតរបស់លោកអធិបតីសេនាទោះបីមិនមែន កូនខ្លួនក្តី ។ នាងជាស្រ្តីមានអធ្យាស្រ័យ ខ្ពស់ចេះស្រឡាញ់រាប់អានណារី នម៉ានយ៉ាន ស្វាមី ស្ទើរគ្នាមិនដែលរើសមុខ ។ ពេលបាត់ស្វាមី លោកស្រី យំសោកអាឡោះអាល័យ។ មានឧត្តមគតិប្រពៃដែលបានគិត ពីអនាគតកូនចៅដោយរៀបចំឱ្យស្វាមី និង ម៉ានយ៉ានជាគូនិងគ្នា ។

គុណវិបត្តិ

ជានារីពុំបានចូលរួមមតិយោបល់ក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់ស្វាមី ដោយយល់ស្របតាម ការគិតរបស់ស្វាមីរហូត តាំងពីពុំបានប្រាប់ការពិត ដល់ស្វាមីថាជាកូនលោកអធិបតីនិងពុំបានប្រាប់ពីបំណងរបស់ខ្លួនឱ្យ ស្វាមីនិង ម៉ានយ៉ានដឹង ។

• នាងអ៊ុយ

គុណសម្បត្តិ

ជានារីដែលមានសេចក្តីក្លាហានហ៊ានបង្ហាញពីក្តីស្រឡាញ់ដែលខ្លួនមានដល់បុរសដែលខ្លួនស្រឡាញ់។

គុណវិបត្តិ

ជានារីដែលប្រព្រឹត្តខុសប្រពៃណីជាហ៊ានប្រលោមស្នេហ៍មិន គោរពកេរ្តិ៍ខ្លួនជាស្រីបានទៅជួបប្រុសដល់ផ្ទះទាំង កណ្តាលរាត្រី។ នាង ជាដើមហេតុដែលបណ្តាលឱ្យសូផាតនិងម៉ានយ៉ានមានបញ្ហាចោទឡើង រហូតដល់មាន វិបត្តិក្នុងគ្រួសារ ។

• **មេស្រុកសុខនិងអ្នកស្រីភាណ** ជាអ្នកដឹកនាំប្រកបដោយមនុស្សធម៌បានទទួលយកសូផា ត (ផ នស៊ី) ឱ្យមកនៅជាមួយពេលដែលសូផាតកំពុងជួបបញ្ហាពុំមានទីកន្លែង ស្នាក់អាស្រ័យ។ ជាគ្រួសារដែល មានអធ្យាស្រ័យល្អមានការរាប់អាន ស្មោះត្រង់ចំពោះគ្រួសារលោកអធិបតីសេនា ។

• **នាយរ៉ក**

ជាមនុស្សប្រកបដោយគុណសម្បត្តិល្អចេះជួយយកអាសាមិត្តភក្តិ និងមនុស្សដែលមានគ្រោះថ្នាក់ហ៊ានលះបង់ ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដោយ បានសង្គ្រោះនាងម៉ានយ៉ានពីទឹកទន្លេ ឱ្យមានជីវិតឡើងវិញ។ មានចិត្ត ចេះជួយគ្នា ក្នុងគ្រាស្មោះត្រង់ជាមួយមិត្តភក្តិមិនមានការគួញភ្នែកក្នុង ការជួយគ្នាទេ ។

• **សំណាង**

គុណសម្បត្តិ

ជាយុវជនចេះគោរពតាមប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ដោយមានការ ចូលស្តីដណ្តឹងត្រឹមត្រូវនៅពេលដែលខ្លួន ស្រឡាញ់ម៉ានយ៉ាន។ គេក៏មាន ចិត្តអធ្យាស្រ័យចំពោះលោកអធិបតីសេនាដោយពុំបានរករឿងវែងឆ្ងាយពេល ដឹងថាម៉ានយ៉ាននៅមានជីវិត ។

គុណវិបត្តិ

ជាមនុស្សដែលមើលងាយអ្នកស្រែចំការដោយគេពោលថា “មិន ចេះរស់នៅស្រុកស្រែ” យ៉ាងនេះជាដើម ។ ជា មនុស្សខ្វះសីលធម៌ក្នុងសេចក្តីស្នេហា ដូចជាសុំម៉ានយ៉ានបើកកណ្តាលវាលស្រែ ។ ជាមនុស្សមាន ចរិត ឆេវឆាវ ។

• **គ្រូពេទ្យនៅស្វាយរៀង**

គុណសម្បត្តិ

ជាគ្រូពេទ្យដែលយកចិត្តទុកដាក់នឹងមុខវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួនដោយ បានយកព័ត៌មានថាមានអ្នកជំងឺពេលនោះ លោកបានជួយភ្លាមតាម សំណូមពរ។ ជាមិត្តចេះជួយមិត្តដោយបានប្រាប់ដំណឹងម៉ានយ៉ានទៅ សំណាង ។

គុណវិបត្តិ

ជាគ្រូពេទ្យដែលពុំបានគោរពសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈដោយបានកុហក អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺធម្មតា ថាលឺធ្ងន់ ព្យាបាលពុំបានដើម្បីសម្រេច គោលបំណងផ្សេងរបស់ខ្លួន ។

• **ព្រះសង្ឃគ្រប់អង្គ**

ជាបញ្ចូជិតដែលបំពេញលក្ខណៈជាសង្ឃ។ លោកយល់ច្បាស់ពី ព្រះធម៌ដោយបានជួយសង្គ្រោះសត្វដែល លង់ទឹកដូចជាសូផាតជាដើម។

• **ជ័យ**

ជាអ្នកបម្រើដែលមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះចៅហ្វាយនាយ ។

V. វិភាគអត្ថប

តាមរយៈរឿងសូផាតដែលនិពន្ធដោយលោករ៉ម គឺនយើងឃើញ ថាអ្នកនិពន្ធប្រើសិល្ប៍វិធីក្នុងការ តាក់តែងជាច្រើនដើម្បីអន្លង់ដល់អ្នក អានអ្នកស្តាប់ឱ្យចាប់អារម្មណ៍ចង់តាមដានរឿងតាំងពីដើម រហូតដល់ចប់ ។ សិល្ប៍វិធីដែលអ្នកនិពន្ធប្រើនោះរួមមាន៖

១. វចនវិធី

រឿងស្នេហាជាដំបូងប្រលោមលោកខេមរនិយម ដូច្នេះអ្នកនិពន្ធ បានប្រើពាក្យពេចន៍ សម្តីអ្នកស្រុកធម្មតានៅ តាមតំបន់ពុំមានប្រើពាក្យ បាលីសំស្ក្រឹតអ្វីគួរឱ្យកត់សំគាល់ដែលធ្វើឱ្យយើងលំបាក យល់ន័យសេចក្តីឡើយ ។

២. រចនាវិធី

អ្នកនិពន្ធប្រើឃ្លាប្រយោគងាយៗដោយបានបែងចែកសាច់រឿងជា ជំពូកៗទាំងអស់មាន ១១ជំពូក ដែល មានន័យតាមជំពូកនីមួយៗដូចជា៖

- ជំពូក១ បង្ហាញពីលោកស្ថានបែកពីនាងសូយាដោយការតម្រូវ របស់រាជការ
- ជំពូក២ ជីវភាពទុក្ខសោករបស់សូយានិងកូនប្រុស
- ជំពូក៣ បង្ហាញពីការស្វែងរកឪពុករបស់សូផាត
- ជំពូក៤ ការជួយសូផាតរបស់ម៉ានយ៉ាន
- ជំពូក៥ ការស្គាល់សូផាតជាកូនរបស់លោកអធិបតី
- ជំពូក៦ សូផាតរត់ចេញពីផ្ទះលោកអធិបតី
- ជំពូក៧ ការស្វែងរកសូផាតរបស់គ្រួសារលោកអធិបតី
- ជំពូក៨ ការជួបសូផាតដោយចៃដន្យរបស់ម៉ានយ៉ាននៅកំពត - ជំពូក៩ ការសម្លាប់ខ្លួនរបស់ម៉ានយ៉ានតាម សូផាត
- ជំពូក១០ ការជួបជុំគ្នារបស់ម៉ានយ៉ាននិងសូផាតនៅច្បារអំពៅ
- ជំពូក១១ ការជួបគ្នារវាងម៉ានយ៉ាន សូផាត លោកអធិបតី និង សំណាង

៣. សន្ទេហវិធី

ដើម្បីឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សា ចង់តាមដានពីសាច់រឿងរបស់ខ្លួននោះ អ្នក និពន្ធតែងប្រើសន្ទេហវិធីនេះ ។ ចំពោះរឿងសូផាតយើងឃើញអ្នកនិពន្ធ បានធ្វើឱ្យអ្នកអានឆ្ងល់និងចង់តាមដានសាច់រឿងដូចជាអ្នកនិពន្ធ បានឱ្យ សូផាតផ្សងព្រេងទៅតាមរកឪពុកនៅភ្នំពេញការរត់ចេញពីផ្ទះលោក អធិបតីជាដើម។ ចំពោះម៉ានយ៉ាន វិញអ្នកនិពន្ធបានបង្កើតចម្ងល់ថាតើ ការលោតសម្លាប់ខ្លួនរបស់ម៉ានយ៉ានទៅជាយ៉ាងណា? តើទីបញ្ចប់រឿង សូផាតនិងម៉ានយ៉ានបានជួបគ្នាឬទេ?

៤. ឧបមាណវិធី

អ្នកនិពន្ធក៏បានប្រើឧបមាណវិធីនៅក្នុងអត្ថបទដែរដូចជាបាន ប្រៀបប្រដូចជំងឺម្តាយនាងសូយាទៅនឹង ចង្កៀងប្រេងកាតវេលាដែលនឹង អស់ប្រេងមានពន្លឺតិចៗហើយមុននឹងរលត់បែរជាមានសន្ទុះភ្លើងខ្លាំង មួយភ្លែត ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរលោកក៏បានប្រៀបធៀបសម្តីនាងម៉ាន យ៉ានពីពោះដូចដូរៗដង្ហែង។

៥. វណ្ណនាវិធី

នៅក្នុងសេចក្តីផ្តើមរឿងសូផាតអ្នកនិពន្ធបានរៀបរាប់ពីទំនាក់ ទំនងរវាងលោកស្ថាននិងនាងសូយា ។ ឯក្នុងតួ រឿងវិញអ្នកនិពន្ធបានពណ៌នាពីទុក្ខសោកនាងសូយា និងការតស៊ូពីឆាកជីវិតរបស់សូផាត ការ ស្មោះត្រង់របស់ ម៉ានយ៉ានទឹកចិត្តសប្បុរសធម៌របស់លោកអធិបតីសេនា មេស្រែកសុខ និងនាយរ៉កជាដើម ។

៦. សំរាទវិធី

អ្នកនិពន្ធបានបង្កើតសំរាទវិធីរវាងលោកស្ថាននិងនាងសូយាព្រម ទាំងសូផាត និងនាងម៉ានយ៉ាន ពេលជួបគ្នា នៅច្បារអំពៅ ។

៧. ឯកវាទវិធី

លោករឹម គឺបានឱ្យតួអង្គលោកស្ថាននិយាយតែម្នាក់ឯង នៅ ពេលបានទទួលសំបុត្រពីរាជការធំ នាងសូយា តែងតែគិតម្នាក់ឯង។ តួ អង្គសូផាតគិតម្នាក់ឯងថា "ខ្លួនអញអើយចំជាមានភ័ព្វ" យ៉ាងនេះជាដើម

៨. វង្សមានវិធី

អ្នកនិពន្ធបានបង្ហាញពីស្ថានភាពជំងឺរបស់ម្តាយសូយានិងនាងសូ យាមានកម្រិតកាន់តែតឹងតែងឡើងៗ រហូតស្លាប់បាត់បង់ជីវិត ។

៩. វិធីបង្ហាញតួអង្គ

វិធីមានច្រើនយ៉ាង ប៉ុន្តែបើពិនិត្យក្នុងរឿងសូផាតអ្នកនិពន្ធបានប្រើ វិធីបង្ហាញតួអង្គដោយអ្នកនិពន្ធដូចជានៅ ជំពូក១ "លោកសួនចៅហ្វាយ ស្រុកសេរីសោភ័ណ ជានាម៉ឺនប្រកបដោយ..."។

១០. វិធីបញ្ចប់រឿង

នៅក្នុងការបញ្ចប់រឿងអ្នកនិពន្ធបានប្រើវិធីមួយដែលធ្វើឱ្យមានការ ប៉ះទង្គិចគ្នារវាងសូផាត ម៉ានយ៉ាន លោក សួន ជាមួយសំណាង ។ ប៉ុន្តែ នៅទីបញ្ចប់ក៏មានការសម្របសម្រួលហើយធ្វើឱ្យលោកអធិបតីទទួល ស្គាល់សូ ផាតជាកូនព្រមទាំងមានការរៀបចំវិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ឱ្យសូផាតនិងនាងម៉ានយ៉ាន ជួបជុំគ្នាផងដែរពោលគឺ អ្នកនិពន្ធបានឱ្យតួអង្គសូផាត បានសម្រេចបំណងរបស់ខ្លួន ។

VI. វិភាគអត្ថរស

រឿងសូផាតនិយាយពីតថភាពរបស់មនុស្សនៅក្នុងសង្គមដែល មានអត្ថន័យជ្រាលជ្រៅដោយបានលើកយក បញ្ហាការតស៊ូរបស់មនុស្ស មកចោទនិងដោះស្រាយហើយស្នាដៃនេះក៏មានអត្ថបទដោយអ្នកនិពន្ធ បានប្រើ សិល្ប៍វិធីជាច្រើនក្នុងការអន្តរាងអ្នកអានអ្នកសិក្សា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក៏បានបង្កើតនូវអត្ថរសដ៏ល្អសម្រាប់ សង្គមមនុស្សផងដែរ ។ អត្ថរសដែល ជាតម្លៃដែលមាននៅក្នុងស្នាដៃមាន៖

១. ប្រលោមរស

ក្នុងស្នាដៃនេះឃើញថា អ្នកនិពន្ធបង្កើតនូវភាពកម្វត់ញ័យបារម្ភ ណែតអណ្តូង ភ័យ សប្បាយនៅក្នុង ដំណើររឿងជាបន្តបន្ទាប់ដែលធ្វើឱ្យ អ្នកអានអ្នកសិក្សាមានការពិរោះសប្បាយកម្វត់ ភ័យ អណែតអណ្តូងនៅ ក្នុងអារម្មណ៍ទៅតាមសាច់រឿងដែរ ។

ជាក់ស្តែងនៅជំពូក២ អ្នកអានមានការរន្ធត់ពេលសូយាទទួល ដំណឹងថា សង្សារមានប្រពន្ធថ្មីដែលធ្វើឱ្យនាង សន្លប់បាត់ស្មារតីភ្លាមនោះជាដើម។ អ្នកអានក៏មានការញ័យបារម្ភពេលម៉ានយ៉ាន នាងលោតទឹកសម្លាប់ខ្លួន ។

២. កូសលរស

ស្នាដៃប្រលោមលោករឿង "សូផាត" ឃើញថាអ្នកនិពន្ធមាន បង្ហាញពីកូសលរស ដែលចង់ដឹកនាំមនុស្សឱ្យ ប្រកាន់នូវការតស៊ូខ្ពស់នៅ ក្នុងជីវិតដោយហ៊ានពុះពារឧបសគ្គគ្រប់បែបយ៉ាង។ តួយ៉ាងដូចជាតួអង្គសូផាត ដែលខិតខំតស៊ូក្នុងជីវិតតែលតោលគ្មានទីពឹងតែ នៅទីបញ្ចប់ ទទួលបានជោគជ័យមានពន្លឺសុភមង្គលដ៏ ត្រចះត្រចង់។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ដែរអ្នកនិពន្ធក៏ចង់ដឹកនាំមនុស្សនៅក្នុងសង្គមឱ្យចេះជួយយកអាសាគ្ន ចេះ ឈឺឆ្កាឆ្កាដោយមិនប្រកាន់វណ្ណៈឋានៈអ្វីឡើយ។ ពោលគឺចង់អប់រំ មនុស្សឱ្យប្រកាន់នូវអំពើល្អប្រកបដោយ វិចារណញ្ញាណខ្ពង់ខ្ពស់។ ដូច្នេះ នៅក្នុងដំណើររឿងឃើញថាតួអង្គសុទ្ធតែប្រកាន់ចិត្តកណ្តាលជួយគ្នាទៅ វិញ ទៅមក ។

៣. សោភ័ណរស

ក្នុងស្នាដៃឃើញមានសោភ័ណរសរបស់អត្ថបទដែលអ្នកនិពន្ធ បានចងក្រងឡើងដោយប្រើពាក្យ សម្តី សមរម្យ មានលក្ខណៈគួរសម តាមរយៈតួអង្គនីមួយៗគឺពុំមានពាក្យពេចន៍អសុរសឡើយ។ ចំណុចមួយ ទៀត ឃើញថាក្នុងការបង្ហាញសាច់រឿងអ្នកនិពន្ធបានបង្ហាញដោយ ច្បាស់លាស់តាមលំដាប់លំដោយប្រកបដោយ ពាក្យពេចន៍ពិរោះដែលធ្វើ ឱ្យស្នាដៃបណ្តុះបណ្តាលបាននូវសោភ័ណសញ្ញាណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ។

៤. តថរស

រឿងសូផាតបានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញពីតថភាពនៃជីវិតរស់នៅរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅក្នុងសម័យ អាណានិគមនិយមបារាំងដោយប្រជា ពលរដ្ឋមានការរស់នៅខ្វះខាត ភាគច្រើនជាអ្នកប្រកបរបរកសិកម្ម ធ្វើ ស្រែចំការ ។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលជាចរិតខ្មែរគឺការសាមគ្គីនិងចេះជួយគ្នានៅក្នុង សង្គមរស់នៅ ។

VII. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទ "សិក្សាវិភាគរឿងសូផាត" រួចមកយើងឃើញថាស្នាដៃនេះល្អ ទាំងផ្នែកអត្ថន័យអត្ថបទដែល បានបង្កើតនូវអត្ថរសដ៏ល្អថែមទៀត ។ រឿងនេះបានផ្តល់គតិដ៏ល្អ សម្រាប់អប់រំ មនុស្សទូទៅនៅក្នុងសង្គមឱ្យចេះជួយយកអាសាគ្នាទៅវិញ ទៅមកក្នុងគ្រាក្រដោយមិនប្រកាន់វណ្ណៈឋានៈអ្វី ឡើយព្រោះមានតែការ ជួយគ្នាសាមគ្គីគ្នាប្រកបដោយការសន្តោសប្រោសប្រណីទាំងនេះ ហើយ ទើបធ្វើឱ្យ សង្គមមានសន្តិភាពបាន ហើយទទួលបាននូវភាពចម្រើនជឿន លឿន ។ តួយ៉ាងដូចជាការចេះជួយគ្នាបស់ អ្នកភូមិការជួយគ្នាបស់ គ្រួសារលោកអធិបតីសេនាឈើរូបសូផាតជាដើម ។ ម្យ៉ាងទៀតអត្ថន័យ រឿងក៏បាន អប់រំដល់មាតាបិតាទូទៅត្រូវចេះស្រឡាញ់ថ្នាក់ថ្នមមានព្រហ្ម វិហារធម៌ចំពោះកូនគឺត្រូវផ្តល់ការទំនុកបម្រុង សព្វបែបយ៉ាងដើម្បីឱ្យ ទទួលបានទាំងចំណេះវិជ្ជាការងារដើម្បីជាទុនសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិតឱ្យមាន សុភមង្គល នៅក្នុងសង្គម ។ បន្ថែមលើនេះទៀតរឿងក៏បានអប់រំដល់យុវជនឱ្យមានការតស៊ូខ្ពស់នៅក្នុងសង្គមដើម្បីទទួល បាននូវពន្លឺសុភមង្គល នៅក្នុងជីវិតហើយថែមទាំងបានអប់រំយុវជនឱ្យប្រកាន់ខ្ជាប់នូវភាពស្មោះ ត្រង់និងមាន ស្នេហាប្តូរផ្តាច់ជាមួយដៃគូជីវិតដើម្បីរួមគ្នាកសាងត្រើយ សុភមង្គលគ្រួសារ។ ចំណែកយុវនារីវិញរឿងនេះបាន អប់រំឱ្យមានការ ពិចារណាខ្ពស់ក្នុងការជ្រើសរើសគូជីវិតជៀសវាងការភ្លោះឆ្កោយដែលនាំ ឱ្យអាសោចកេរ្តិ៍ នៅក្នុងសង្គម។ នៅត្រង់ចំណុចនេះដែរមានន័យថា យុវ ជននិងយុវនារីត្រូវប្រកាន់តាមប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ខ្មែរជាចាំបាច់ក្នុង ការជ្រើសរើសគូស្រករ ។

ដូច្នេះរឿងសូផាតជាស្នាដៃមួយដែលបានផ្តល់នូវការអប់រំដ៏ល្អដល់ មនុស្សទូទៅនៅក្នុងសង្គមឱ្យប្រកាន់នូវ គុណធម៌ជាប់ជានិច្ចក្នុងការជ្រើសរើសគូស្រករនិងដល់មាតាបិតាទូទៅប្រកាន់ឱ្យខ្ជាប់នូវព្រហ្មវិហារធម៌ជានិច្ច ចំពោះកូន។